

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 25/04

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/UfAvgAYP4yo>

De goede Herder

Meditatie door Frank Pouliart (Zandpoortkerk, Mechelen-Zuid)

Orgelspel

Welkom

Nog steeds verbonden via het internet mag ik u namens de VPKB-kerken van Mechelen-Noord en Zuid, Leuven en Vilvoorde van harte welkom heten op deze onlinedienst.

Lied: Psalm 33 (NLB 33:1,2,8)

1. Komt nu met zang en roert de snaren,
gij volk, dat leeft van 's Heren recht.
Hijzelf heeft zijn getrouwe scharen
een lofzang in de mond gelegd.
Word' als nooit tevoren door wie Hem behoren
't feestlied ingezet!
Meldt de blijde mare bij de klank der snaren,
steekt de loftrumpet.

8. Wij wachten stil op Gods ontferming,
ons hart heeft zich in Hem verheugd.
Hij komt te hulp en geeft bescherming,
zijn heil'ge naam is onze vreugd.
Laat te allen tijde uwe liefd' ons leiden,
uw barmhartigheid.
God, op wien wij wachten,
geef ons moed en krachten nu en voor altijd.

2. Zingt al wie leeft van Gods genade,
want waarheid is al wat Hij zegt.
Op trouw gegrondvest zijn zijn daden,
op liefde rust zijn heilig recht.
Die zich openbaarde overal op aarde,
alles spreekt van Hem.
Heem'len hoog verheven, vol van blinkend leven
schiep Hij door zijn stem.

Votum

Wij maken het stil in ons hart...

Onze hulp is in naam van de Eeuwige, die hemel en aarde gemaakt heeft,
die trouw houdt, en niet loslaat het werk dat Zijn hand begon.
Genade en vrede zij ons van God de Vader, door de Heer Jezus Christus,
in gemeenschap met de Heilige Geest. Amen.

Kyriegebed

Verootmoedigen wij ons voor onze God

Grote God,

Wij danken U voor de komst voor de zoon van de timmerman,
die ons wees naar de ware weg van goedheid en trouw,
die door zijn standvastigheid Zijn leven heeft gelaten omwille van Zijn boodschap,
maar is opgestaan en wiens boodschap 2000 jaar wordt doorverteld.
Wij vragen u om vergeving dat wij telkens weer opnieuw de neiging hebben
om die boodschap te negeren.

Geef ons inzicht dat wij de wereldgebeurtenissen niet helemaal,
of eigenlijk helemaal niet in de hand hebben.
De huidige pandemie, die zich nog steeds niet gewonnen geeft, bewijst ons dat.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 25/04

Geef dat wij meer samenwerken voor het behoud van uw schepping
en daarmee ook de mensheid die u volgens de oude boeken naar Uw beeld heeft geschapen.
Heer ontferm U,
Christus, ontferm U,
Heer, ontferm U.

Lied: Alle eer en alle glorie (NLB 305)

1. Alle eer en alle glorie
geldt de luisterrijke naam!
Vier de vrede die Hij heden
uitroept over ons bestaan.
Aangezicht vol van licht,
zie ons vol ontferming aan!

2. Alle eer en alle glorie
geldt de Zoon, de erfgenaam!
Als genade die ons toekomt
is Hij onze nieuwe naam.
Licht uit licht, vergezicht,
steek ons met uw stralen aan!

3. Alle eer en alle glorie
geldt de Geest die leven doet,
die de eenheid in ons ademt,
vlam, die ons vertrouwen voedt!
Levenszon, liefdesbron,
maak de tongen los voorgoed!

Gebed bij de opening van de Schrift

Trouwe God, nu wij de Bijbel openen, vragen wij u een luisterend oor en een open geest
om Uw boodschap in ons op te nemen en uit te dragen.
Amen.

Evangelie: Johannes 10:11-16

¹¹ Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

¹² Een huurling, iemand die geen herder is, en die niet de eigenaar van de schapen is, laat de schapen in de steek en slaat op de vlucht zodra hij een wolf ziet aankomen. De wolf valt de kudde aan en jaagt de schapen uiteen;

¹³ de man is een huurling en de schapen kunnen hem niets schelen.

¹⁴ Ik ben de goede herder. Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij,

¹⁵ zoals de Vader mij kent en ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen.

¹⁶ Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder.

Lied: U kennen, uit en tot U leven (NLB 653:1,4,5,6)

1. U kennen, uit en tot U leven,
Verborgene die bij ons zijt,
zolang ons 't aanzijn is gegeven,
de aarde en de aardse tijd,
o Christus, die voor ons begin
en einde zijt, der wereld zin!

4. Gij zijt het licht van God gegeven,
een zon die nog haar stralen spreidt,
wanneer het nacht wordt in ons leven,
wanneer het nacht wordt in de tijd.
O licht der wereld, zie er is
voor wie U kent geen duisternis.

5. Gij zijt de wijnstok van het leven,
in duizend ranken uitgebreid,
het leven, ons in U gegeven,
draagt goede vruchten op zijn tijd.
Laat ons uw ranken zijn voorgoed,
doorstroom ons met uw hartebloed.

6. Gij zijt tot herder ons gegeven,
wij zijn de schapen die Gij weidt;
waar Gij ons leidt is 't goed te leven,
Heer, die ons voorgaat door de tijd.
Wie bij U blijft en naar U ziet,
verdwaalt in deze wereld niet.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 25/04

Overweging

Gemeente van Christus, beste vrienden,

Een deel van de weg door de paastijd leggen we af in gezelschap van Johannes, de auteur aan wie het vierde evangelie is toegeschreven. In dit evangelie staat Jezus centraal. Jezus is “het Woord, het licht, de enige Zoon, de profeet, de van God gekomen leraar, de Heer, het brood, de deur, de goede Herder, de weg, de waarheid en het leven”

Vandaag, op de vierde zondag van Pasen horen we dat Hij de Goede Herder is. Ja, en ook als de enige herder.

Ook in andere evangeliën komen we die beeld tegen. Het werk van een herder stond immers niet zo ver af van het gewone leven van de Israëliet. Hij zag herders met hun kudde. Hij kon vaststellen dat op een heuvelachtig gebied een schaapje weleens verloren liep of in een ravijn terecht kwam. Hij heeft gezien dat wolven schapen hebben verwond of dood gebeten. Hij wist van herders, die op de vlucht sloegen en hun schapen achter lieten.

De Israëlieten, inclusief Jezus en de evangelisten, waren bovendien vertrouwd met de verhalen uit het eerste testament. Ezechiël beeldt God uit als de herder van zijn volk. Jesaja schrijft over de Heer als een herder die zijn kudde weidt. ‘Zijn arm brengt de lammeren bijeen; hij koestert ze, en zorgzaam leidt hij de oaien’. (Jesaja 40:11)

Zowel bij het Mattheüs- als het Lucasevangelie horen we over de herder die op zoek gaat naar de schapen die verloren zijn gelopen, Hij vindt ze en brengt ze terug naar de kudde. Wie herinnert zich niet de plaatjes uit de kinderbijbel waar Jezus wordt afgebeeld met een schaapje rond zijn nek?

In deze evangeliën wordt de nadruk gelegd op de liefdevolle zorg van Jezus voor zijn medemensen, en niet zozeer zijn leiderschap.

Volgens Johannes is Jezus de enige ware en betrouwbare herder. Hij had immers gezegd dat hij zijn leven zou geven tot vergeving van al onze zonden? En had hij dat ook niet gedaan? Men mag niet vergeten dat het evangelie dat aan Johannes is toegeschreven, als laatste is geschreven aan het einde van de eerste eeuw. Een tijd van toenemende dreiging voor de nog jonge en kwetsbare christengemeenschappen.

Het was toen een roerige tijd, net zoals nu. De roep om een leider was dan ook groot. Velen zullen geworsteld hebben met de verkondiging dat Jezus niet de sterke leider, maar de goede herder is.

In de tekst van Johannes valt de harde taal op die Jezus heeft aan het adres van de huurlingen. Zij denken aan eigen profijt. Zij misleiden en misbruiken de kudde en laten haar uiteindelijk in de steek.

Vanaf het begin van de mensheid is er al een roep geweest naar een leider, of herder. Daar waren er goeie bij, maar ook slechte, zowel op wereldlijk als spiritueel vlak. Een slechte leider ontslaat zijn volgelingen van de verantwoordelijkheid van zijn daden. Hij zweept zijn volgelingen op en speelt het klaar dat zij zijn ideeën als fantastisch beschouwen. In hun ogen is die een “goede herder”!. Vaak verpakt hij zijn ideeën in een mooi ideologisch sausje. Maar als later blijkt dat die leider hun mee heeft gesleurd naar het kwaad, dan zijn zij helemaal in de war en kunnen slechts uitbrengen “dat zij het niet geweten hebben”. Ik hoef slechts te verwijzen naar een kleine Oostenrijkse korporaal die onder het mom van goed christen een groot deel van de Duitse bevolking achter zich kreeg om miljoenen Joden te vermoorden. Toen sommigen opstonden, was het al te laat, en werden ze als agitators beschouwd die het regime wilden omverwerpen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 25/04

Onder meer de beroemde Lutherse theoloog Dietrich Bonhoeffer heeft het met zijn leven moeten bekopen op 9 april 1945, twee weken vóór de bevrijding van het kamp Flossenburg, waar hij gevangen zat. Het heeft decennia geduurd vooraleer de destijds geslagen wonden begonnen te helen.

Maar wat maakt dan van Jezus wél een goede herder? Ook hij en zijn ideeën werden en worden door bepaalde mensen gebruikt met slechte bedoelingen. Om zich te verrijken bijvoorbeeld. Neem de tijd van de Inquisitie. De paus beschouwde zich (nu nog trouwens) als de rechtstreekse opvolger van Petrus en baseerde zich op een tekst in Matteüs 16 waarin Jezus Petrus benoemt tot diens plaatsvervanger op aarde. De Rooms-Katholieke leer werd als enige aanvaard. Afwijkende meningen werden ketterij genoemd en te vuur en te zwaard bestreden, en dit laatste mag zeer letterlijk genomen worden.

Het is duidelijk dat Jezus van Petrus zijn opvolgers wel wat anders verwachtte... het staat veraf van de verhalen die in de vier evangeliën worden verteld.

Toch moeten we hier nog oppassen dat we één en ander niet té idyllisch bekijken zoals aan het begin waar ik verwees naar de zeemzoete kinderbijbeltekeningen.

De reeds eerder vernoemde theoloog Dietrich Bonhoeffer stelde dat enkel Jezus de enige échte goede herder is. Alle anderen zouden moeten beseffen dat zij breekbaar zijn. Het kernwoord in ons verhaal is eigenlijk de uitspraak “Ik ben”. Daarmee wordt duidelijk dat hier geen sprake kan zijn van herders en hun werkzaamheid in het algemeen, maar van Jezus Christus alleen. **Ik** ben de goede herder!

Jezus is niet een goede herder alsof je hem met een andere goede herder zou kunnen vergelijken. Of hij een goede herder is waar je wat van kan opsteken.

Wat een goede herder is, is alleen maar te leren van **dé** goede herder, naast wie er geen ander bestaat. Daarom staat er: “Ik ben de goede herder!”. Het herderlijk ambt in de kerk van Jezus betekent niet dat er naast de goede herder nog een tweede of derde zou zijn, maar schept alleen de mogelijkheid dat Jezus de herder van **dé** gemeente is, en daarmee wordt héél de kerk, en alle mensen bedoeld.

Het Bijbelse beeld van de herder wijst onder meer naar de zorg van de herder voor wie hem of haar is toevertrouwd. Er zijn herders en herderinnen, die de zorg opnemen voor hun medemensen. Er zijn beroepen, waarin de zorg voor het werk een gevaar inhoudt van eigen leven. Wij denken aan de inzet van mensen bij reddingsoperaties, bij de ordehandhaving, of, momenteel uiterst actueel, de zorg in rust- en verzorgingstehuizen, de klinieken en de intensive-care afdelingen.

Zij laten - hoe bescheiden en onvolkomen ook - iets zien van hem, die de goede herder is! Kortom, wij kunnen allemaal herders of herderinnen zijn, ieder met onze eigen talenten, maar steeds met het besef dat wij allemaal volgelingen zijn van de enige échte goede herder, Jezus Christus.

Amen.

Orgelmuziek

Voorbeden

Gij die wij God noemen,

Wij danken u dat u een Joodse man, die wij uw zoon noemen, heeft geïnspireerd.

Wij danken u dat uw zoon uw denkbeelden zonder schroom heeft uitgedragen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 25/04

Geef dat wij uw Zoon, de goede herder, willen navolgen.
Dat wij respect hebben voor uw natuur.
Dat wij ons verzetten tegen geweld en onrecht.
Dat wij vergeving kunnen schenken en ontvangen.
Dat wij beseffen dat wij uw handen zijn en uw wil
alleen door deze handen ten uitvoer kan gebracht worden.

In de stilte van dit moment brengen wij alles tot u dat wij alleen met u willen delen.

--

Wij verlangen naar uw komst en bidden samen met uw wereldkerk het gebed dat onze goede herder ons geleerd heeft.
Onze Vader, die in de hemel zijt
Uw naam worde geheiligd
Uw koninkrijk kome
Uw wil geschiede op aarde als in de hemel
Geef ons heden ons dagelijks brood
En vergeef ons onze schulden
zoals wij vergeven aan onze schuldenaren
En leid ons niet in verzoeking
Maar verlos ons van den boze
Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid
In eeuwigheid. Amen.

Slotlied: Zolang wij ademhalen (NLB 657)

1. Zolang wij ademhalen
schept Gij in ons de kracht
om zingend te vertalen
waartoe wij zijn gedacht:
elkaar zijn wij gegeven
tot kleur en samenklank.
De lofzang om het leven
geeft stem aan onze dank.

2. Al is mijn stem gebroken,
mijn adem zonder kracht,
het lied op and're lippen
draagt mij dan door de nacht.
Door ademnood bevangen
of in verdriet verstild:
Het lied van uw verlangen
heeft mij aan 't licht getild!

3. Het donker kan verbleken
door psalmen in de nacht
De muren kunnen vallen:
zing dan uit alle macht!
God, laat het nooit ontbreken
aan hemelhoog gezang,
waarvan de wijs ons tekent
dit lieve leven lang.

4. Ons lied wordt steeds gedragen
door vleugels van de hoop.
Het stijgt de angst te boven
om leven dat verloopt.
Het zingt van vergezichten,
het ademt van uw Geest.
In ons gezang mag lichten
het komend bruiloftsfeest.

Zegenbede

Laat ons nu heengaan in vrede, met ons meedragend de zegen van de Eeuwige.

De Ene zegene ons en behoede ons;
de Ene doe zijn aangezicht over ons lichten en zij ons genadig;
de Eeuwige verheffe zijn aangezicht over ons en geve ons vrede.
Amen